

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-2-161 (Devralma)
Karar Sayısı : 08-54/854-341
Karar Tarihi : 18.9.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan Üyeler** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
: Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ İsmail Hakkı
KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : E. Ebru ÖZTÜRK, İbrahim AYDEMİR

C. BİLDİRİMDE

20 **BULUNAN** : - The Manitowoc Company Inc.
Temsilcisi: Av. Gönenç GÜRKAYNAK
Çitlenbik Sokak No:12 Yıldız Mahallesi Beşiktaş/İstanbul

D. TARAFLAR

: - The Manitowoc Company Inc.
2400 South 44th Street, PO BOX 66, Manitowoc, WI 54221-
0066 ABD
- Enodis Plc.
The Palace, 175 High Holborn, Londra WC1V 7AA, BİRLEŞİK
KRALLIK

30 **E. DOSYA KONUSU: The Manitowoc Company Inc. (Manitowoc)'in, iştiraki MTW County Ltd. aracılığıyla Enodis Plc. (Enodis)'nin kontrolünü devralması işlemine izin verilmesi talebi.**

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 12.08.2008 tarih, 5286 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 27.8.2008 tarih ve 5677 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri çerçevesinde hazırlanan 11.9.2008 tarih ve 2008-2-161/Öİ-08-EÖ sayılı Ön İnceleme Raporu, 12.9.2008 tarih ve REK.0.06.00.00-120/287 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-54 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40 **G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Raporda, bildirim konusu devralma işleminin, 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir işlem olduğu, söz konusu işlemin ilgili pazarda 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi kapsamında, bir hakim durum yaratmaya veya mevcut bir hakim durumu güçlendirmeye yönelik olarak rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucu doğurmayacağı ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Devralan Taraf: MANITOWOC

50 Manitowoc, inşaat sektörü için kaldırma araçları sağlayan dünya çapında bir tedarikçidir (kafesli bumbalı vinçler, kule vinçler, hareketli teleskopik vinçler, vinçli kamyonlar). Şirket, gemi yapımı ve geri dönüşüm hizmetleri tedariki ve yemek hizmeti sektöründe, soğuk yemek hizmetleri ekipmanlarının üretiminde, küp buz makineleri, buz/içecek dağıtıcıları ve ticari soğutma cihazları üreticisi olarak da faaliyet göstermektedir.

Merkezi Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan şirketin Türkiye'de bir iştiraki bulunmamakta, Türkiye'deki tüm faaliyetleri distribütörleri aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Manitowoc'un Türkiye'de vinçler ve kaldırma araçları, yemek hizmetleri ve buz makineleri pazarlarında faaliyeti bulunmaktadır.

60 Çok sayıda hissedarı olan halka açık bir şirket ve %5'den fazla hissesine sahip olan hissedarları The Vanguard Group, Inc. ve Wadell&Reed Investment Management Company'dir.

H.1.2. Devreden Taraf: ENODIS

Enodis, dünya çapında bir yiyecek ve içecek ekipmanı üreticisidir. Şirketin faaliyetleri iki ana bölüm altında toplanmaktadır: Yemek hizmeti araçları (dünya çapında restoranlara ve diğer müşterilere sağlanan pişirme, fırın, depolama, düzenleme, bulundurma, yıkama, buz makinesi, soğutma ve içecek ekipmanları) ve perakende yemek araçları (soğutma sistemleri, soğutucu ekran kutuları ve esas olarak Kuzey Amerika'daki uygun süpermarketlere sağlanan "walk-in cold" depolar).

70 Enodis, hisseleri Londra'da işlem gören halka açık bir şirkettir ve operasyonel merkezi Tapma, Florida'da bulunmaktadır.

Enodis'in Türkiye'de iştiraki bulunmamaktadır. Şirket Türkiye'de içecek dağıtım kuleleri¹, pişirme araçları, içecek soğutucuları, ticari soğutma araçları ve buz makineleri satışı yapmaktadır. Türkiye'deki satışlar distribütör vasıtasıyla yapılmaktadır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

80 Tarafların her ikisinin de buz makineleri pazarında faaliyet göstermeleri nedeniyle, bildirim konusu işlem esas olarak buz makineleri pazarı bakımından sonuç doğuracaktır. Buz makineleri bunu farklı kullanım alanları için üretmektedir. Bu makineler genellikle yemek hizmeti araçları kategorisi içine dahil edilmektedir. Bunların çimento üretimi gibi spesifik endüstriyel uygulamalarda da kullanılması mümkündür.

Genellikle dört tip buz makinesi bulunmaktadır: Müstakil buz makineleri, modüler küp buz makineleri, yaprak buz makineleri ve ince tabaka buz makineleri. Bu kategoriler kullanılan teknoloji, buz tipi ve kapasite açılarından birbirlerinden ayrılmaktadır.

---

¹ Daha çok fast-food restoranlarında, çok ekranlı büyük sinemalarda veya yüksek oranda hafif içecek satışına sahip işyerlerinde kullanılan içecek dağıtım kulelerinin amacı sonradan karışım (post-mix) valflerine destek sağlamak ve bu valflere talep üzerine hafif içecek üretmek için soğuk karbonlanmış suyu ve şurubu getiren piton hortumlarını gizlemektir.

90 Küp buz makineleri buzu, sprey teknolojisi, dikey soğutucu veya az kullanılan parmak teknolojisinden yararlanarak üretmektedirler. Sprey teknolojisi ile daha yüksek kaliteli buz küpleri üretilmektedir. Bu tip makinelerden elde edilen buzlar genellikle içecekleri soğuk tutmakta kullanılmaktadır.

Yaprak buz makinelerinde su, soğutulmuş bir silindirden geçmekte ve bu silindir etrafında oluşan buz, dönen bir kol yardımı ile küçük yaprak kristallerine dönüştürülmektedir.

İnce tabaka buz makinelerinde ise yatay olarak dönen bir dondurucu, suyu dondurmakta ve oluşan buz bir bıçak yardımı ile ince tabakalar halinde kesilmektedir. İnce tabaka buz makinelerinde üretilen buzlar (yaklaşık eksi 10-12 derece), yaprak buz makinelerinde üretilen buzlara (yaklaşık eksi 1-2 derece) nazaran daha düşük ısıya sahiptir.

100 Yaprak buz makinelerinde üretilen buz genellikle süpermarketlerde ve balıkçılık endüstrisinde yiyeceği soğuk tutmak için kullanılmaktadır. İnce tabaka buz makinelerinden elde edilen buz, soğuk yiyeceklerin ve diğer ürünlerin nakli ve çimento üretimi gibi genellikle endüstriyel uygulamalarda kullanılmaktadır.

Talep yönünden bazı makine tipleri arasında ikame edilebilirlik mümkün ise de, farklı tipteki buz makineleri birbirinden farklı ürünler olarak kabul edilmektedir. Üreticiler belli tip makineleri üretmek için özel üretim hatları kullanmaktadırlar. Bu hatların başka bir tip makine üretimine göre ayarlanması mümkündür. Üreticilerin bir tip makine üretiminden diğerine geçmesi zaman almayan ve kolay bir işlemdir. Nitekim pazardaki büyük üreticiler her tip makineyi aynı anda üretmektedir. Bu nedenle yukarıda sayılan dört kategori arasında arz ikamesi mevcuttur.

110 Bu bilgiler doğrultusunda, talep yönünden, kullanım amaçları ve özellikleri bakımından aralarında farklılıklar bulunan buz makinesi türlerinin her birini ayrı ürün pazarları şeklinde ele almak mümkündür. Bununla birlikte, her iki ürün grubuna giren ürünlerin büyük üreticilerin tümü tarafından üretilebiliyor olması ve pazarı ayrı ayrı ya da tek bir pazar olarak tanımlamanın işlemin pazardaki rekabet koşulları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesinde herhangi bir farklılık yaratmaması sebepleriyle bildirim konusu işlem bakımından tüm buz makineleri tek bir pazar olarak ele alınmış; bu çerçevede ilgili ürün pazarı "*buz makineleri pazarı*" olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

120 Türkiye sınırları içerisinde ilgili ürün bakımından rekabet şartlarının farklılaşmasına neden olacak bir unsur bulunmaması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "*Türkiye*" olarak belirlenmiştir.

H.3. Değerlendirme

1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" in 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendine göre; "*Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi*" teşebbüsler arası birleşme ve devralma olarak kabul edilmiştir.

130 Bildirim konusu işlem, Manitowoc'un, yüzde yüz iştiraki MTW aracılığıyla Enodis'in kontrolünü devralması işlemidir. İşlem sonunda Enodis, Manitowoc'un yüzde yüz iştiraki haline gelecektir. Dolayısıyla bildirim konusu işlem, Tebliğ'in anılan maddesi anlamında bir devralma işlemidir.

1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi uyarınca "Bu Tebliğ'in 2 nci maddesinde belirtilen bir birleşme veya devralma sonucunda birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının, piyasanın % 25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirası'nı (yirmi beş milyon Yeni Türk Lirası) aşması halinde Rekabet Kurulu'ndan izin almaları zorunludur".

140 Manitowoc'un 2007 yılında Türkiye'de elde ettiği cironun (.....) YTL'lik bölümü ilgili ürün pazarı olan buz makineleri pazarından elde edilmiştir. Enodis'in aynı pazarda 2007 yılında Türkiye'de elde ettiği ciro (.....) YTL'dir. Tarafların ilgili ürün pazarındaki toplam cirolarının (.....) YTL olduğu ve 25.000.000 YTL'lik ciro eşiğinin aşılmadığı görülmektedir.

Dosya mevcudu bilgilere göre Manitowoc ve Enodis'in Türkiye buz makineleri pazarındaki toplam pazar payları ise %(...)'dur. Dolayısıyla pazar payı eşiği aşıldığından bildirim konusu işlem Tebliğ kapsamında izne tabidir.

150 Dosya mevcudunda tarafların Avrupa Birliği ülkelerindeki ve ABD'deki pazar payının yüksek olduğu; bu nedenle Manitowoc'un Enodis'in buz alanındaki en önemli markası olan Scotsman markasını, Simag, Icematic ve Barline markaları ve Enodis'in endüstriyel buz makinesi hatları olan Scotsman Industrial Ice ve Oref işleri ile birlikte elden çıkarmayı planladığı; bu elden çıkarma sonrasında tarafların Türkiye'deki toplam pazar paylarında hiçbir değişiklik olmayacağı ifade edilmektedir. Buna göre Manitowoc devralma işlemi takiben Komisyon tarafından onaylanacak bir "Elden Çıkarma Kayyımı" atayacak ve bu kayyım Enodis'in yukarıda sayılan buz makineleri pazarındaki tüm hisselerini üçüncü bir alıcıya satacaktır.

Tablo 1- Buz Makineleri Pazarında Faaliyet Gösteren Teşebbüslerin Pazar Payları

Pazar	Manitowoc	Enodis (Elden çıkarılan iş dahil)	Enodis (Elden çıkarılan iş hariç)	Brema	Hoshizaki	Diğer
Müstakil küp buz makineleri	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)
Modüler küp buz makineleri	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)
Yaprak buz makineleri	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)
İnce tabaka buz makineleri	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)
Toplam buz makineleri	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)	% (...)

160 Tarafların işlem sonrasında pazar paylarının önce %(...)'a çıkacağı, AB Komisyonu'na verilen taahhüt çerçevesinde üçüncü kişilere yapılacak devirlerden sonra tekrar %(...)'ye ineceği, dolayısıyla Türkiye pazarı açısından hiçbir değişiklik olmayacağı anlaşılmaktadır. Ancak AB Komisyonu'na verilen taahhüt çerçevesinde üçüncü kişilere yapılacak devirlere kadar oluşacak olan fiili durum nedeniyle işlemin bildirim tabi olduğu kanaatine ulaşılmıştır. (Üçüncü kişilere devir işlemlerinin 27 Ekim 2008 tarihine kadar tamamlanması öngörülmektedir.) Bu çerçevede bildirim konusu işlem sonrası taraflar %(...)'luk bir pazar payına ulaşacak olmakla birlikte, yukarıda özetlenen taahhüt çerçevesinde bir hakim durum yaratılmasının veya

mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

170 Devralma işlemi, Manitowoc'ın buz makineleri pazarındaki faaliyetlerini genişletmesinin yanı sıra iki yeni pazara (sıcak yemek hizmetleri ve perakende yemek ekipmanları) girmesini de sağlayacaktır. Anılan pazarlarda Manitowoc'un bir faaliyeti olmaması nedeniyle, devralma işlemi sonrasında bu pazarlarda da tarafların toplam pazar paylarında hiçbir artış olmayacaktır.

I. SONUÇ

180 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.